

Анастасія Бессараб, Людмила Пономаренко

ФЕТРОВА КНИЖКА-ІГРАШКА: ТРАДИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ ТА ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Сучасна фетрова книжка-іграшка поєднує в собі давні традиції виготовлення саморобки з популярними нині тенденціями до використання різноманітних елементів (брязкалець, свистків, намистинок, гудзиків, обручок тощо), які тримаються на блискавках, мотузочках, липучках, металевих та магнітних кнопках тощо. Перебування фетрової книжки-іграшки в тренді забезпечують екологічно чисті матеріали, з яких вони виготовлені, талант майстринь, котрі їх створюють, і любов цих жінок до дітей. Такі книжки виконують насамперед пізнавальну та розвивальну функції, і їх затребуваність зростає в умовах інклюзивної освіти, коли навчання всіх дітей у системі загальної освіти потребує особливих підходів.

Ключові слова: фетрова книжка-іграшка, педагог, дитина.

Anastasia Bessarab, Lyudmila Ponomarenko

FELT BOOKS: TRADITIONS, INNOVATIONS AND ITS PEDAGOGICAL POTENTIAL IN INCLUSIVE EDUCATION

The modern felt book combines the ancient tradition of handmade toys with the popular trends in the use of various elements (rattles, whistles, beads, buttons, rings, etc.), which are held on zippers, ropes, hook-and-loops, metal or magnetic press buttons and more. Some of the reasons why felt books are trending are environmentally friendly

materials, the talent of the craftspeople who create them, and their love for children. Such books perform primarily cognitive and developmental functions, and their demand is growing in inclusive education, when the education process requires special approaches.

Key words: felt book, teacher, child.

В усі часи батьки для своїх дітей знаходили в природі або створювали самі іграшки з підручних матеріалів. У наші дні все більше педагогів і батьків віддають перевагу іграшкам та дидактичним посібникам, створеним власноруч. У цьому аспекті привертають увагу фетрові книжки-іграшки, які відкривають багато можливостей, зокрема, у сенсорному вихованні дитини та її розвитку. Педагогічний потенціал застосування фетрової книги висвітлено в працях таких авторів, як: Н. Бараниченко (психологічна безпека), Ю. Спицина, Н. Мілованова (розвиток дрібної моторики в дітей з обмеженими можливостями), О. Сухарева, В. Шмелева (корекційно-розвивальна робота), О. Хромова (формування просторових уявлень) та ін. Особливості дитячої книги, зокрема книжок-іграшок, ґрунтовно дослідили А. Балан, М. Грисюк, М. Єфімова, О. Харченко, Е. Огар. Сучасні фетрові книжки належать до категорії «книга художника», які в центрі уваги науковців Г. Листвак, М. Погарського та ін.

Доречно навести слова М. Погарського: «Сьогодні ми живемо в мультимедійному просторі, коли інформація доноситься до нас у комплексному посланні (Як правило, це синтез візуальної, слухової й вербальної компонент). Книга художника розширює можливості комунікації, включаючи в творче послання й тактильні та нюхові, а іноді й смакові складники. Але, в черговий раз я підкреслюю, синтез цих складників не є проста сума, але синергетичний союз, де всі члени вступають у єдиний "хор", і окремо часто не становлять жодної цінності» [2, с. 7]. Справді, інноваційні технології увійшли в усі сфери нашого життя, не оминувши фетрової книжки-іграшки, що потребує уваги науковців і зумовлює актуальність цього дослідження.

Фетрова книжка-іграшка завдяки своїй багатогранності може виступати в різних іпостасях: і як методичний посібник, спрямований на розвиток сенсорного сприйняття, дрібної моторики, логіки й фантазії в дитини; і як унікальний подарунок, адже створюється для конкретної дитини в єдиному примірнику, за бажанням можна вказати ім'я дитини на титульній сторінці; і як безпечна іграшка, з якою можна грати з трьох місяців; і як комплекс розваг, адже в ній багато сторінок різної тематики, що допомагають відвідати ферму, поплавати на човнику й порибалити, приготувати їжу на кухні, пройти лабіринт, зав'язати шнурки, зробити зачіску тощо. До того ж фетрова книжка-іграшка здатна рости разом з дитиною. Можна підібрати сюжети так, що книжка буде цікава малюкові і в шість місяців, і в два роки. Під час першого знайомства з книгою маля просто розглядає сторінки, вчиться гортати самостійно, посміхається звіряткам тощо. Пізніше починає освоювати інтерактивні елементи: відриває й приклеює липучку, застібає/розстібає блискавку, гудзики, кнопки, пробує шнурувати й зав'язувати бантики. Ще пізніше всі ці навички допомагають правильно розставляти геометричні фігури, складати піраміду, сортувати кульки за кольором, відокремлювати овочі від фруктів, диких тварин від свійських, складати пазли й правильно рахувати машинки.

Сучасні технології відкривають доступ до інформації про виготовлення фетрових книжок-іграшок. Майстрині діляться таким досвідом у відео, викладеному на ютубі. В інстаграмі є групи, які об'єднують талановитих дизайнерів з різноманітними креативними ідеями, та тих, хто втілює їх у життя. Цікаві проекти, коли окремі сторінки однієї книжки створюють різні люди. Навіть однаковий задум кожен реалізує по-своєму. Таким є, наприклад, проект книги про Гаррі Поттера [1]. Популяризації таких виробів сприяють публікації в ЗМІ й телевізійні сюжети, які привертають увагу до такого виду рукоділля й реалізації батьківської любові у

вигляді самостійно продуманої та/або виконаної фетрової книжки-іграшки, яка допомагає познайомитися з навколишнім світом.

У наш час фетрова книжка-іграшка поєднує в собі давні традиції виготовлення саморобки з популярними тенденціями до використання різноманітних елементів (брязкалець, свистків, намистинок, гудзиків, обручок тощо), які тримаються на блискавках, мотузочках, липучках, металевих та магнітних кнопках тощо. Фетрові книжки іграшки можна класифікувати, як і дитячі видання загалом, за віком читацької аудиторії, тематикою, обсягом тощо. Вони здатні одночасно активізувати кілька каналів сприйняття дитини: кінестетичний (тактильні відчуття завдяки використанню різних тканин: фетру, котону, штучної шкіри, дерев'яних та пластикових гудзиків і намистин), візуальний (кольори, форма й розмір), аудіальний (вербальний супровід ігрових дій з книжкою). Перебування фетрової книжки-іграшки в тренді забезпечують екологічно чисті матеріали, з яких їх виготовляють, талант майстринь, котрі їх створюють, і їх любов до дітей. Такі книжки виконують насамперед пізнавальну та розвивальну функції, і їх затребуваність зростає в умовах інклюзивної освіти, коли навчання всіх дітей у системі загальної освіти потребує особливих підходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Книга из фетра о Гарри Поттере. 17.04.2021. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=AV0-uqrUQ8w> (дата звернення: 15.05.2021).

2. Погарский М. В. Книга художника [+] идеология, философия, структура, классификация, технология, параллели, пересечения, история. Москва, 2015. 416 с., 365 ил.